

Avalent>Teie õigused>Kuriteoohvrid>Ohvrite õigused riigiti

Ohvrite õigused riigiti

Saksamaa

Kui sellise juhtumi tagajärjel, mis on Saksamaa õiguse kohaselt kuritegu, on teile tekitatud kahju, nt teid on vigastatud või teie vara on kahjustatud või varastatud, käsitatakse teid **kuriteoohvrina**. Kuriteoohvrina on teil teatavad õigused enne kohtumenetlust, selle kestel ja pärast seda.

**Kriminaalmenetlus Saksamaal** algab uurimisega, mille viivad läbi politsei ja prokuratuur. Sellise uurimise võib algatada ka kahju kandnud poole teate alusel. Kui kahtlusalusele süüdistuse esitamiseks ei ole piisavalt tõendeid, lõpetab prokuratuur uurimismenetluse. Piisavate tõendite olemasolul aga esitab prokuratuur kahtlusalusele süüdistuse. Prokuratuur võib menetluse teatavates olukordades siiski ka lõpetada, näiteks kui kahtlusalune on teile tekitatud varalise kahju hüvitanud või täitnud teatavad tingimused ja juhised.

Kui pärast süüdistuse esitamist algatab kohus põhikohtuasja, vaatab ta kohtuistungil läbi süüdistatava vastu esitatud tõendid. Kui ta leiab, et süüdistatav on süüdi, teeb ta süüdimõistva kohtuotsuse ja määrab karistuse. Asjakohaste ja vähem tõsiste juhtumite korral võib kohus ka menetluse lõpetada, näiteks kui süüdistatav näitab üles kahetsust ning on osalenud ohvri ja kurjategija vahelises lepitusmenetluses. Kui süüdistatava vastu ei ole piisavalt tõendeid, peab kohus ta õigeks mõistma. Pärast kohtuotsuse langetamist võib kriminaalmenetlus jätkuda kõrgema astme kohtus, kui otsus edasi kaevatakse.

Kui olete ohver, võite osaleda kriminaalmenetluses tunnistajana või võtta sellest aktiivsemalt osa, asudes ametlikult erasüüdistaja (*Privatkläger*) või kõrvalsüüdistaja (*Nebenkläger*) rolli, mis annab teile mitmesugused õigused. Erasüüdistajana täidate prokuröri ülesandeid ning kõrvalsüüdistajana osalete menetluses koos prokuröriaga.

Kui te klõpsate asjakohasel lingil, jõuate järgmiste **teabelehtedeni**, mis annavad teavet teie juhtumi käsitlemise eri etappide kohta ning kirjeldavad teie õigusi kuriteoohvrina kuriteost teatamisel, kuriteo uurimise ajal, kohtumenetluses või pärast esimese astme kohtu menetlust. Samuti võite tutvuda hüvitise saamise tingimuste ning pakutava abi ja toetusega.

Loomulikult annavad teabelehed üksnes üldise ülevaate mitmesugustest eri reeglitest. Kui süüdistatav on näiteks alaealine või nooruk, vajaksite menetluse kohta lisateavet, sest siin käsitletakse sellist olukorda väga põgusalt.

**Vajaliku teabe leidmiseks klõppige alltoodud linkidel**

**1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks**

**2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal**

**3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust**

**4 - Hüvitis**

**5 - Minu õigus saada abi ja toetust**

Viimati uuendatud: 08/10/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

**1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks**

**Millist teavet saan ma ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?**

Et aidata kuriteoohvreid ja pakkuda suuniseid nendega seotud küsimuste kohta, on föderaalne justiits- ja tarbijakaitseministeerium (BMJV) avaldanud **kuriteoohvrite teabelehe** ja **käsiraamatu** ning töötanud välja platvormi <https://www.hilfe-info.de/>.

<https://www.hilfe-info.de/> saab tutvuda föderaalne justiits- ja tarbijakaitseministeeriumi kodulehel ja platvormil [hilfe-info.de](https://www.hilfe-info.de/) [enam kui 25 keeles](https://www.hilfe-info.de/). Selles teavitatakse kokkuvõtlikult, kuidas leida ohvriabikeskus, kuidas teatada kuriteost, kust saada teavet kriminaalmenetluse kohta ja esitada tõendeid, ning antakse teavet kulude, seadusjärgse esindamise ja hüvitise kohta.

<https://www.hilfe-info.de/> **Kuriteoohvrite käsiraamatus** (*Opferfibel*) kirjeldatakse täpsemalt kannatanute õigusi kriminaalmenetluses; käsiraamatus on ka näidiskirjad ja kontaktaadressid.

Lisateavet võimaliku psühhosotsiaalse abi kohta võib leida selleteemalisest <https://www.hilfe-info.de/> **infolehest**, mille leiab ka veebist saksa ja inglise keeles.

Selleks et tagada võimalus tutvuda olulise teabega veebis, on föderaalne justiits- ja tarbijakaitseministeerium töötanud välja kogu riiki hõlmava **ohvrikaitse platvormi**. Teave abi ja nõustamise, hüvitise ja kriminaalmenetluse korralduse kohta on kättesaadav aadressil <https://www.hilfe-info.de/>, kus saab nõustamiskeskuse otsimise funktsiooni abil leida kiiresti lähipiirkonna abipakkuja, kellega võtta ühendust telefoni teel, veebis või isiklikult.

Hilfe-info.de annab konkreetset teavet näiteks isiklikus elukeskkonnas aset leidnud vägivalja ja seksuaalvägivalja, küberkuritegevuse või terrorikuriteo ohvritele. Platvormil tutvustatakse näiteks selliseid kontaktisikuid nagu liiduvalitsuse volinik Edgar Franke, kes abistab Saksamaal toime pandud terrorikuritegude ohvreid ja nende lähedasi.

Abiliides aitab kasutajatel leida kiiresti ja otse õiged tugiteenused. Abi eri vorme on selgitatud video- ja audiointervjuudes ning näitlikustavates videotes.

**Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?**

Te võite teatada kuriteost Saksamaa politseijaoskonda või prokuröri. Seejärel uurib prokurör, kas selle eest on võimalik Saksamaal süüdistust esitada. Kui see ei ole võimalik või kui Saksamaal süüdistuse esitamist takistavad muud põhjused, suunab prokurör juhtumi selle ELi liikmesriigi pädevale õiguskaitseasutusele, kus kuritegu toime pandi.

**Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?**

Teile saadetakse avalduse kohta kirjalik kinnitus, milles on lühike kokkuvõte teie ütlustest aja, koha ja teatatud kuriteo kohta.

Kui te seda oma avalduses taotlete, antakse teile teada sellest, kui uurimine on lõpetatud, kohtuistungil ajast ja kohast, süüdistatavale esitatud süüdistustest ning kohtumenetluse tulemusest.

Kui te olete kuriteoohver, teavitatakse teid veel ka sellest, kas süüdi mõistetud isikule anti korraldus hoiduda teiega ühendust võtmast või teile lähenemast.

Kui teil on õigustatud huvi või olete menetluses kõrvalsüüdistajana osalemise taotlemise ajal esitanud vastava avalduse, teavitatakse teid ka sellest, kui süüdistatav(ad) või süüdi mõistetud isik(ud) on võetud vahi alla või kinni peetud või vabastatud või kui kinnipidamisrežiimi on leevendatud või talle/neile on esmakordselt antud lühipuhkuse luba. Kui teil on õigustatud huvi ja süüdi mõistetud isiku(te)le ei ole seda üles kaaluvat kaitstavat huvi, teavitatakse teid ka sellest, kui kinnipidamisrežiimi edaspidi leevendatakse või süüdimõistetute(te)le antakse edaspidi lühipuhkuse luba.

Samuti teavitatakse teid juhul, kui süüdi mõistetud isik(ud) on vahi alt põgenenud. Sellisel juhul teavitatakse teid ka teie kaitseks võetud meetmetest.

### **Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?**

Kui te teatate kuriteost, saate tasuta kogu vajaliku abi avalduse koostamiseks teile arusaadavas keeles. Taotluse korral saadetakse teile teie keeles kirjalik kinnitus esitatud avalduse kohta.

Vajaduse korral pakutakse teile tasuta tõlketeenust uurimisel ja kohtuistungil küsitlemise ajaks, aga ka siis, kui osalete menetluses aktiivselt kõrvalsüüdistajana.

### **Kuidas ametiasutused tagavad, et ma saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?**

Lapsi küsitlevad kogunud ja vastavat koolitust saanud küsitlajad. Kohtumenetlustega, mis hõlmavad täiskasvanu poolt lapse või nooruki vastu toime pandud kuritegusid (alaealiste kaitsega seotud kohtuasjad), tegelevad noortekohtunikud ja noorteprokurörid, kes on noorukite hariduse ja kasvatuse alal kogunud ja koolitust saanud.

Kõne- või kuulmispuudega isik võib valida, kas suhtlus toimub suuliselt, kirjalikult või kohtu määratud abistaja (nt viipekeele tõlgi) vahendusel. Kohus peab suulise ja kirjaliku suhtluse jaoks pakkuma sobivaid tehnilisi vahendeid.

Pime isik või vaegnägija võib esitada kohtule kirjalikke avaldusi ja muid dokumente vormis, mida ta lugeda saab, näiteks Braille kirjas. Kui ta seda taotleb, tuleb tema menetlus- ja muud kohtumenetlusega seotud dokumendid talle tema jaoks loetavas vormis kättesaadavaks teha ning talle tuleb anda tema jaoks loetavas vormis juurdepääs kohtutoimikule, ilma et selle eest nõutaks lisatasu.

### **Ohvriabiteenused**

#### **Kes osutavad ohvriabiteenuseid?**

Kuriteoohvrina võite kriminaalmenetluses saada advokaadilt õigusabi, näiteks nõustamist tunnistajana ütluste andmise ajal, või kõrvalsüüdistajana koguni enne, kui te olete menetluses osalemiseks soovi avaldanud. Teid võib esindada advokaat, kes on spetsialiseerunud kannatanute nõustamisele, või teiega võib küsitlemise ajal olla kaasas usaldusisik, välja arvatud juhul, kui see ohustaks uurimise eesmärki.

Peale õigusabi on enne menetlust, selle ajal ja pärast menetlust võimalik saada ka psühhosotsiaalset abi, mida kohus pakub seksuaal- ja vägivaldakuuritegude lapsohvritele ning raskete seksuaal- ja vägivaldakuuritegude eriti haavatavatele täiskasvanud ohvritele tasuta. Lisateave on [psühhosotsiaalse abi teabelehel](#). Saksamaa Liitvabariigis vastutavad üldise ohvriabi andmise eest liidumaad (*Länder*). Paljud liidumaad on juba määranud ametisse ohvrivolinikud või loonud vägivaldohvrite jaoks ühtsed kontaktpunktid. Need tegutsevad oma kindlaksmääratud vastutusalas iseseisvalt. Lisateave ohvrivolinike, ohvriabikeskuste või nõustamisteenuste ning pakutava abi kohta on veebilehel <http://www.hilfe-info.de/> ja teabelehel „Minu õigus saada abi ja toetust“.

#### **Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabiteenuste osutajatega?**

Politsei teavitab teid sellest, et teil on õigus saada ohvriabikeskuse kaudu toetust ja abi, mis võib ulatuda nõustamisest varjupaigas majutuse pakkumise või teraapiani.

See on teie otsustada, kas te neid teenuseid kasutate. Nende teenuste osutajate juurde suunamine ei toimu automaatselt.

#### **Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?**

Teie isikuandmeid ja teavet teie kohta jagatakse ohvriabikeskusega ainult teie taotlusel ja sõnaselgel nõusolekul.

#### **Kas ma pean kuriteost teatama, enne kui saan kasutada ohvriabiteenuseid?**

Ei, ohvriabikeskus toetab teid olenemata sellest, kas olete kuriteost teatanud või mitte.

### **Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus**

#### **Millist liiki kaitset on võimalik saada? Kes mulle kaitset pakub?**

Kui teid ähvardab oht **kriminaalmenetluses** ütluste andmise pärast, on teie kaitsmiseks mitmesuguseid viise.

Sellistel juhtudel on kriminaalmenetluse seadustiku kohaselt lubatud isikuandmeid käsitleda täies ulatuses või osaliselt konfidentsiaalsena.

Reeglina peate te ütluste andmisel esitama oma täielikud isikuandmed ja aadressi.

Kui on selgeid ja konkreetseid viiteid sellele, et teie elukoha avaldamine võib seada ohtu teie või mõne teise isiku õigushüved, näiteks kuna teil on põhjust karta ahistamist või arvata, et see võib teid või teisi isikuid negatiivselt mõjutada, näiteks takistada tõese ütluse andmist või seda mõjutada, siis ei pea te oma elukohta avaldama. Sellisel juhul võite anda muu aadressi, näiteks advokaadi või ohvriabikeskuse aadressi, mille kaudu saab teiega ühendust võtta ja kuhu ametiasutused saavad kirju (nt kohtukutseid) saata. Kui ohus on teie elu, tervis või vabadus, võidakse teile anda isegi luba oma identiteeti üldse mitte avalikustada. Prokurör hoiab teie tegeliku elukoha aadressi või identiteediga seotud dokumente ülejäänud kohtutoimikust kuni ohu möödumiseni eraldi.

Samuti on võimalus saada politseilt tunnistajakaitset, kui:

te annate kohtumenetluses tunnistajana ütlusi;

teie ütlus on oluline;

teie keha, elu, tervis, vabadus või oluline varaline väärtus on ohus;

te olete ohvrikaitsemeetmetega nõus; ning

meetmeid kohandatakse vastavalt teie olukorrale.

Teie ning teie sugulased ja perekond saavad vajaduse korral tunnistajakaitseprogrammiga liituda. Selles programmis on selgelt olemas võimalus ajutiselt oma identiteeti muuta.

Kui te olete perevägivalda ohver, võite paluda pädeval perekonnakohtul anda teile edaspidi perekonna ühise kodu kasutamise ainuõigus ning keelata kurjategijal teile läheneda või teiega ühendust võtta. Politsei võib esimese meetmena enne kohtumääruse väljastamist kurjategija perekonna kodust ära viia või ta kinni pidada. Kui perevägivalda ohver on laps, peaks lapsevanem võtma peale politsei ühendust ka noorsooametiga (*Jugendamt*), mis on esimene kontaktpunkt, mille kaudu saada lapse jaoks abi ja kaitsemeetmeid.

#### **Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?**

Kaitsemeetmed kehtivad senikaua, kuni on olemas oht. Kui saadakse teada uuest või raskemast ohust, võtab politsei vajalikud turvameetmed.

#### **Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind täiendavalt kahjustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?**

Politsei, prokurör ja kohus peavad kogu kriminaalmenetluse vältel võtma alati arvesse nende tunnistajate erilist haavatavust, kes on ühtlasi kuriteoohvrid.

#### **Millist kaitset pakutakse eriti haavatavatele ohvritele?**

Eriti haavatavate ohvrite kaitseks võetakse eelkõige järgmisi meetmeid:

kui uurimise ajal ja kohtuistungil võidakse ohvrist tunnistaja heaolu raskelt kahjustada, küsitletakse teda video- ja heliühenduse teel, nii et ta ei peaks viibima süüdistatavaga samas ruumis;

üldsusel võidakse keelata kohtuistungil viibida, kui sellel käsitletakse kannatanu isikliku eluga seotud asjaolusid;

haavavaid küsimusi või küsimusi isikliku elu kohta tohib esitada ainult juhul, kui need on olulised.

### **Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?**

Kui te olete alla 18-aastane, küsitleb teid seaduse kohaselt kohtunik ning sellest võidakse teha heli- või videosalvestis. Kui te olete seksuaal- või vägivallakuriteo ohver, võib salvestist kohtuistungil näidata ja tõendina kasutada, nii et te ei pea võib-olla üldse kohtusse kohale ilmuma ega kohtuistungil uuesti küsimustele vastama.

Prokurör peab sellist uurimist kiirendama.

Teid kui alaealist tunnistajat ei küsitle kohtuistungil ükski menetluse osapool. Küsimusi esitab ainult istungit juhatav kohtunik. Kui prokuröri või kaitsjal on teile küsimusi, tuleb need tavapäraselt esitada kohtu vahendusel.

#### **Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?**

Surma saanud isikute lähisugulased võivad osaleda kriminaalmenetluses kõrvalsüüdistajana ning neil on sellega seoses õigus saada õigusabi.

Samuti on neil õigus saada menetluse käigus psühhosotsiaalset abi.

Kui sugulane suri vägivallakuriteo tõttu, on ohvrihüvitise seaduse alusel võimalik saada hüvitist (vt ka hüvitis – ohvrihüvitis).

#### **Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?**

Ka pereliikmetel on võimalus võtta teabe ja nõu saamiseks ühendust spetsialiseerunud nõuandeteenistustega.

Lapsevanemad võivad lisaks sellele saada anonüümset ja tasuta abi lapsevanemate nõuandeliinilt telefoninumbri 0800 1110550.

Kui teie pereliige peab tunnistajana ütlusi andma, kuid te ise menetluses tunnistajana ei osale, võite talle küsitlemise ajal saatjaks olla ja teda abistada.

#### **Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?**

Kui teie ja süüdistatav sellega nõustute, on Saksamaal võimalik läbi viia vahendusmenetlus, mida nimetatakse kurjategija ja ohvri lepitusmenetluseks (*Täter-Opfer-Ausgleich*). Prokurör ja kohus peaksid kohtumenetluse igas etapis uurima võimalust jõuda süüdistatava ja kuriteoohvri vahel kokkuleppeni ning asjakohastel juhtudel selle saavutamise nimel töötama. Kurjategija või ohver võivad ka ise lepitusmenetluse korraldaja poole pöörduda. Kurjategija ja ohvri lepitusmenetlus toimub väljaspool kriminaalmenetlust, sageli vastava koolituse saanud lepitajate osavõtul. Reeglina korraldavad lepitajad alguses pooltega eraldi jutuajamised, et uurida nende koostöövalmidust ja ettekujutust sellest, milline peaks olema hüvitis. Põhimõtteliselt eeldatakse lepitusmenetluses, et mõlemad pooled on valmis koostööd tegema. Selle protsessi käigus peab süüdistatav seega võtma teatava vastutuse toimepandud süülise teo eest. Lepitusmenetluse käigus lepitakse sageli kokku ka rahalised maksed või muu heastamine.

Lisaks on teatavate kuritegude, näiteks omandi rikkumise, laimu, kirjavahetuse konfidentsiaalsuse rikkumise ning tervisekahjustuse tekitamise korral erasüüdistuse esitamise eelduseks see, et eelnevalt on liidumaa vahekohtus läbi viidud lepitusmenetlus.

#### **Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?**

Järgmine (mittetäielik) loetelu sisaldab peamisi õigusakte, milles on kriminaal-, tsiviil- ja menetlusõiguse sätted. Lingid viivad otse õigusaktideni.

**Kriminaalmenetluse seadustik (Strafprozessordnung – StPO)** – [saksa](#) [inglise keeles](#)

**Kohtukorralduse seadus (Gerichtsverfassungsgesetz – GVG)** – [saksa keeles](#)

**Kriminaalseadustik (Strafgesetzbuch – StGB)** – [saksa](#) [inglise keeles](#)

**Tunnistajakaitse ühtlustamise seadus (Zeugenschutzharmonisierungsgesetz – ZSHG)** – [saksa keeles](#)

**Vägivalda eest kaitsmise seadus (Gewaltschutzgesetz)** – [saksa keeles](#)

**Tsiviilseadustik (Bürgerliches Gesetzbuch)** – [saksa](#) [inglise keeles](#)

**Elukohaseadus (Aufenthaltsgesetz)** – [saksa keeles](#)

**Noortekohtu seadus (Jugendgerichtsgesetz)** – [saksa](#) [inglise keeles](#)

**Kohtuhüvitiste seadus (Justizvergütungs- und -Entschädigungsgesetz)** – [saksa keeles](#)

**Tsiviilmenetluse seadustik (Zivilprozessordnung)** – [saksa keeles](#)

**Ohvrihüvitise seadus (Opferentschädigungsgesetz)** – [saksa](#) [inglise keeles](#)

Viimati uuendatud: 08/10/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

## **2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal**

### **Kuidas ma pean kuriteost teatama?**

Kui te olete langenud kuriteo ohvriks, võite sellest teatada järgmistele isikutele või järgmistes kohtades:

iga politseijaoskond või politseiametnik;

iga prokurör;

iga esimese astme kohus.

Avalduse võib esitada kirjalikult või suuliselt. Suulise avalduse korral registreerib avalduse saanud ametiasutus selle kirjalikult. Taotluse korral võite saada oma avalduse kohta kirjaliku kinnituse. Avalduse võib esitada ka keegi teine teie nimel. See isik ei vaja selleks eraldi volikirja.

Enamikus liidumaadest (*Länder*) pakub politsei ka võimalust teatada kuriteost veebis, kasutades selleks nn veebipolitseijaoskonda (*Internetwache* või *Onlinewache*).

Kui te esitate oma avalduse, peaksite märkima oma isiku- ja kontaktandmed, et saaksite edasistele küsimustele vastata ning et teid saaks kutsuda hiljem kohtusse tunnistusi andma. Kui teil on oma isikuandmete avaldamise asjus kõhklusi, näiteks kui tunnete end ohustatuna, siis teavitage teate saanud ametiasutust sellest võimalikult kiiresti. Siis saab ametiasutus uurida, kas teiega saaks vajaduse korral võtta ühendust muul viisil, näiteks advokaadi või ohvriabikeskuse kaudu.

Tähtis on lisada avaldusse kogu teave kahtlusalus(t)e ja kuriteo kohta, et politsei ja prokurör saaksid teie avaldust kinnitada ja eeluurimist alustada.

Põhimõtteliselt ei ole kuriteost teatamiseks konkreetset ajapiirangut. Mõne õigusrikkumise, näiteks laimamise ja omandi rikkumise korral saab süüdistuse esitada ainult juhul, kui olete kolme kuu jooksul alates õigusrikkumisest ja -rikkujast teada saamisest esitanud esimese astme kohtule, prokuröri või politseile kirjaliku avalduse kriminaalasja algatamiseks. Tuvastamiseks peavad õigusrikkujad olema lihtsalt individuaalselt eristatavad. Nende nimesid ei ole vaja teada. Kui te kuriteost teate, teavitatakse teid sellest, kas on vaja esitada ka avaldus kriminaalasja algatamiseks. Palume tähele panna, et õigusrikkumised võivad aeguda ning nende kohta ei saa enam süüdistust esitada. Õigusrikkumine aegub aga harilikult alles mitme aasta möödudes ning aegumistähtaeg erineb sõltuvalt õigusrikkumise liigist.

### **Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?**

Kui te võtate päringu tegemiseks ühendust ametiasutustega, on kasulik nimetada toimiku number – nii on juhtum kergemini ja kiiremini leitav ning te võite rutem saada vastuse.

Toimiku numbri saate ametiasutusest, kes võttis vastu teie teate, ning tavaliselt on selleks numbriks politsei toimiku number. Toimiku numbri abil saate kontrollida, mida politsei teeb, ja anda ka lisateavet. Kui juhtum antakse üle prokuröri, võite küsida politseilt või prokuröri prokuratuuri toimiku numbrit, mis erineb politsei toimiku numbrist.

Kui te toimiku numbrit ei tea, siis lisage oma päringut esitades sellele oma isikuandmed ja süüdistatava isiku nimi, kui te seda teate.

### **Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?**

Tasuta õigusabi või menetluskuludest vabastuse saamise õigus on teil järgmistel juhtudel:

kui asjaolud näitavad, et te ei pruugi olla võimeline ülekuulamise ajal oma õigusi kasutama, võib teid ülekuulamise ajal abistada riigi kulul tunnistaja nõustajana tegutsev advokaat;

kui teil on õigus osaleda kõrvälsüüdistajana (*Nebenkläger/-in*), võib mõnel juhul, eelkõige raskete vägivalla- või seksuaalkuritegude korral teid riigi kulul abistada advokaat isegi enne riikliku süüdistuse esitamist. Kui tingimused advokaadi määramiseks ei ole täidetud, on teil kui kõrvälsüüdistajal õigus menetluskuludest vabastamisele ning te võite seda taotleda, kui teie finantsolukord ei võimalda teil menetluskulusid katta ega ise oma huve kaitsta või teilt ei saa seda põhjendatult oodata;

selliste õigusrikkumiste korral, mille eest on kombeks esitada erasüüdistus ja millega prokurör tegeleb ametlikult ainult siis, kui see on avalikes huvides, võite juhul, kui prokurör avaliku huvi alusel süüdistust ei esita, esitada süüdistatava karistamiseks erasüüdistuse, kui süüdistatav oli süüteo toimepanemise ajal vähemalt 18 aastat vana. Sellisel juhul täidate te prokuröri ülesandeid. Erasüüdistajana võite paluda menetluskuludest vabastamist kohtult, kes teie kohtuasja üle otsustab. Menetluskulude kandmisest vabastatakse teid juhul, kui te ei suuda oma finantsolukorra tõttu menetluskulude eest tasuda ning kui menetlus on tõenäoliselt edukas.

### **Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise ees)? Millistel tingimustel?**

Kui te annate prokurörile või kohtus tunnistajana ütlusi, hüvitatakse teile reisikulud, väljaminekud, kaotatud aeg, rahaline kahju või saamata jäänud töötasu, kui esitate selleks taotluse kolme kuu jooksul pärast ülekuulamist. Ka politsei kutsutud isikutel võib olla õigus hüvitisele. See on määratud kindlaks iga liidumaa asjakohastes seadustes.

### **Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?**

Prokuröri otsusel menetlemine lõpetada võib olla eri põhjuseid.

Te võite sellise otsuse peale esitada kirjaliku apellatsioonkaebuse. Kui te olete teadlik lisaasjaoludest või -tõenditest, on oluline, et te need apellatsioonkaebuses esile tooksite. Kui prokurör jääb oma otsuse juurde, vaatab kohtuasja läbi peaprokurör. Teie apellatsioonkaebusele vastatakse alati kirja teel.

Kui prokurör ja peaprokurör keelduvad süüdistust esitamast, võite mõnel juhul pöörduda selles asjas pädeva liidumaa kõrgeima üldkohtu poole ning algatada süüdistuse esitamise taotlemise menetluse. Peaprokurör teavitab oma otsuses teid selgelt sellest, kas selline menetlus on teie juhtumi korral vastuvõetav. Sellisele menetlusele kohaldatakse aga ajalisi piiranguid ja rangeid vorminõudeid. Taotluse peab allkirjastama jurist ja kui menetlus ei ole edukas, kannate selle kulud ise.

### **Kas ma võin osaleda kohtuistungil?**

Kui olete **tunnistaja**, piirdub teie osalemine kohtuistungil antava ütlusega. Ütluse andmise järel olete vaba ja võite kohtulikkude arutelu jälgida pealtvaatajana, kuid kohtuistungist te rohkem osa võtta ei või.

Kui te osalate menetluses **kõrvälsüüdistajana**, on teil õigus kohtuistungil osaleda ja nagu prokurör eelkõige süütoendite kohta taotlusi teha, küsimusi esitada ja avaldusi teha. Kõrvälsüüdistajana on teil ka võimalus esineda lõppsõnavõtuga (kokkuvõtva kõnega).

**Tsiviilhagejana** (*Adhäsionskläger/-in*) kriminaalmenetluses võite nõuda menetluses osalevalt kurjategijalt teile tekitatud valu ja kannatuste või kahju hüvitamist. Samuti on teil tsiviilhagejana õigus osaleda kohtuistungil. Teil puuduvad aga muud menetlusõigused, mis on kõrvälsüüdistajal.

### **Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?**

Enne uurimise lõpetamist on teil kriminaalmenetluses kuriteoohvrina peamiselt tunnistaja staatus. Te võite alati võtta ühendust ametiasutustega, et neile lisateavet ja -tõendeid anda. Kuriteoohvritel, keda kriminaalmenetluse seadustikus nimetatakse ka kannatanuteks, on tunnistajate tavaõigustega võrreldes suuremad õigused, näiteks õigus taotleda teavet selle kohta, kas kahtlusalune on vahi all, ning teataval tingimustel õigus tutvuda toimiku või sellest pärineva teabega (vt allpool), samuti õigus paluda, et teda abistaks või esindaks advokaat.

Kui teil on õigus osaleda kõrvälsüüdistajana, tuleb teil ise otsustada, kas tahate kohtumenetluses osaleda. Samuti on see teie otsustada, kas soovite kriminaalmenetluses tsiviilhagejana nõuda kahjutasu või valuraha.

### **Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?**

Tunnistajana on teil ülekuulamise ajal järgmised õigused:

te võite keelduda tunnistamast, kui olete süüdistatava isikuga abielus või kihlatud (see kehtib ka samasooliste partnerluste kohta) või kui olete tema lähisugulane;

te võite keelduda teatavatele küsimustele vastamast, kui see võib tuua kaasa kriminaalmenetluse teie või teie lähisugulaste vastu;

küsimused, mis võivad kahjustada teie mainet või käsitlevad teie eraelu, on vastuvõetavad ainult juhul, kui need on olulised;

teiega võib kaasas olla usaldusisik, välja arvatud juhul, kui tema kohalolu võib ohustada uurimise eesmärki;

teiega võib olla kaasas advokaat;

kui te ei suuda oma õigusi ise kasutada, võib teid ülekuulamise ajal abistada riigi kulul tunnistaja nõustajana tegutsev advokaat;

kui teil ei ole piisavat saksa keele oskust, kaasatakse teie ülekuulamise tölk;

teil on õigus kulude hüvitamisele (vt eespool „Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist?“).

Teie peamised kohustused tunnistajana:

te peate rääkima tõtt. See tähendab ka seda, et te ei jäta ütlust tehes välja midagi, mis võib olla kohtuasja seisukohast oluline. Sihilikult kohtus valeütluse andmine on õigusrikkumine ning üldiselt määratakse selle eest vabadusekaotuslik karistus. Õigusrikkumisteks loetakse ka valesüüdistuse esitamine või õigusemõistmise takistamine valeütlust andva tunnistaja poolt.

Te peate ilmuma ülekuulamisele, kui olete saanud selleks kutse prokuröri, prokuröri nimel tegutsevalt politseilt või kohtult.

### **Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või esitada tõendeid? Millistel tingimustel?**

Kui teid on kutsutud osalema kohtuistungil tunnistajana, on teil kohustus anda oma tunnistus, välja arvatud juhul, kui tegemist on juhtumiga, mille korral võite sellest keelduda (vt tunnistaja õigused ja kohustused).

Kõrvälsüüdistajana võite teha kohtumenetluse ajal avalduse (vt ka „Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?“).

### **Millist teavet antakse mulle kohtumenetluse ajal?**

Kui te osalate kriminaalmenetluses kannatanuna, teavitatakse teid nõudmise korral kohtumenetluse tulemustest.

### **Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?**

Kui kuriteoga on rikutud teie õigusi, võib advokaat tutvuda teie nimel kohtuasja toimikuga ning uurida teie eest tõendeid, kui ta suudab tõendada õigustatud huvi selle tegemiseks. Sellisel juhul võite saada ka teavet ja kohtuasja toimiku koopiad, et saada ülevaade menetluse kulgemisest. Kui teil on õigus osaleda menetluses kõrvälsüüdistajana, ei pea teie ega teie advokaat teabega tutvumiseks või selle andmiseks õigustatud huvi tõendama.

Kui teid kui kuriteos kannatanut ei esinda advokaat, on teil endal õigus tutvuda kohtuasja toimikuga ning te võite toimiku järelevalve all läbi vaadata.

Teatavatel tingimustel võib kohtuasja toimiku või sellest saadud teabega tutvumise õigust andmast keelduda, näiteks kui see seab ohtu uurimise eesmärgi. Selle andmisest tuleks keelduda juhul, kui on vaja kaitsta süüdistatava või muu isiku ülekaalukaid kaitstavaid huve. Kuni süüdistuse esitamiseni ja pärast menetluse lõpetamist otsustab kohtuasja toimikuga tutvumise õiguse andmise üle prokurör, või kui see ei ole võimalik, siis kohtuasja menetlenu kohus.

Viimati uuendatud: 08/10/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

### 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

#### Kas mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kui olete ohver, võite tegutseda **kõrvalsüüdistajana** (*Nebenkläger*) ning võite põhimõtteliselt otsuse edasi kaevata, kuid ainult selles ulatuses, mis on seotud kõrvalsüüdistuse (*Nebenklage*) esemeks olnud teoga. Otsust ei saa edasi kaevata ainult selle pärast, et te ei nõustu karistuse määraga.

Otsuse edasikaebamise tähtaeg on üks nädal. Kui teie või teie advokaat viibisite kohtuistungil ka pärast teie tunnistajana ülekuulamist, algab selle tähtaja arvestamine kohtuotsuse väljakuulutamise päevast. Muudel juhtudel algab see päevast, mil otsus teile saadeti.

**Erasüüdistajana** (*Privatkläger*) on teil edasikaebamiseks samad õigused nagu prokuröri avaliku menetluse algatamise korral.

#### Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Teile teatatakse kohtumenetluse tulemus, kui te olite seda eelnevalt taotlenud. Kõrvalsüüdistajana saate ka otsuse koopia.

Teile kui kuriteoohvrile teatatakse taotluse korral ka sellest, kas süüdimõistetule on antud käsk teiega mitte ühendust võtta ega teiega kohtuda.

Kui ilmutate õigustatud huvi või olete teinud vastava avalduse juba kõrvalsüüdistajana menetluse astumise taotluse esitamise ajal, teavitatakse teid ka sellest, kas süüdimõistetule on määratud kinnipidamis- või vahistamismeetmed või on need lõpetatud, kas tema kinnipidamistingimusi on esimest korda leevendatud või on talle antud lühipuhkuse luba. Teid teavitatakse ka kinnipidamistingimuste edasisest leevendamisest või lühipuhkuse loast, kui tõendate oma õigustatud huvi ning seda ei kaalu üles süüdimõistetu ülekaalukas kaitstav huvi.

Samuti teavitatakse teid sellest, kui süüdimõistetu on kinnipidamiskohast põgenenud. Sellisel juhul teavitatakse teid ka teie kaitseks võetud meetmetest.

Kui te soovite pärast kohtumenetlust esitada süüdimõistetu vastu tsiviilhagi, on teil õigus hagi ettevalmistamiseks tutvuda kriminaalmenetluse toimikus sisalduva teabega. Süüdimõistetu kuulatakse eelnevalt ära, et selgitada välja, kas tal ei ole ülekaalukaid kaitstavaid huve, mille tõttu ei tohiks teile asjaomastele toimikutele juurdepääsu võimaldada.

Kui kriminaalasja otsuses nähakse ette teile kui tsiviilhagi (*Adhäsionsantrag*) esitanule kahjutasu või valuraha, on teil õigus kohtuotsuse koopia alusel taotleda täitekohtult või kohtutäiturilt täitemeetmete algatamist.

#### Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Õigus psühhosotsiaalsele toetusele on teil ka pärast kohtumenetlust.

Lisaks kestab teile juba menetluse ajal määratud kaitse seni, kuni oht teid endiselt ähvardab.

#### Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija süüdi mõistetakse?

Nagu eespool selgitatud (vt „Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?“), võite taotluse korral saada teavet menetluse tulemuste kohta.

Sellest, kus süüdimõistetut kinnipidamise või vabadusekaotuse ajal hoitakse, teid siiski ei teavitata.

#### Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kui te olete seda taotlenud, antakse teile sellest teada (vt ka „Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?“).

#### Kas mind kaasatakse vabastamist või tingimisi vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Teid ei kaasata vabastamist või tingimisi vabastamist käsitlevate otsuste tegemisse ning te ei saa neid edasi kaevata. Kui kohus teeb otsuse (veel kanda jäänud karistusest) tingimisi vabastamise kohta, võib ta rakendada meetmeid teie kaitsmiseks (nt lähenemiskeeld) või kahju hüvitamiseks ja heastamiseks (nt kahjutasu maksmine). Kohus võib teha lähenemiskeelu ka juhul, kui pärast süüdimõistetu vahi alt vabastamist on vaja teha tema käitumise kontrolli (*Führungsaufsicht*). Kui süüdimõistetu lähenemiskeeldu rikub, võib talle uuesti karistuse määrata.

Viimati uuendatud: 08/10/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

### 4 - Hüvitis

#### Kuidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)?

Kui te olete kuriteo tõttu kannatanud ja kahju kandnud, on teil õigus nõuda põhjustatud valu ja kannatuste või kahju hüvitamist kriminaalmenetlusest eraldi.

Selleks tuleb esitada hagi tsiviilkohtule. Samas on teil ka õigus nõuda kahju hüvitamist kriminaalmenetluse raames, esitades tsiviilhagi (*Adhäsionsantrag*).

Kui kriminaalasjas tehtud otsuse tagajärjel konfiskeeriti teile kuulunud vara (*Tatbeute*), mis on võrdväärne teile võlgnetava varalise kahjuga, võite selle vara või sellega võrdväärse rahasumma prokuratuurilt tagasi saada.

#### Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Tsiviilhagi kohta tehtud otsuseid ja tsiviilhagi menetluses saavutatud kokkuleppeid saab samuti kui tsiviilmenetluses tehtud otsuseid ja saavutatud kokkuleppeid pöörata täitmisele kooskõlas sundtäitmise üldeeskirjadega. Sundtäitmine toimub tehtud otsuse või saavutatud kokkuleppe täitmisele pööratava ärakirja alusel, mille väljastab kriminaalkohtu sekretär.

#### Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Seaduses ei ole ette nähtud, et riik peaks tegema süüdimõistetu poolt makstava hüvitise ettemakseid.

#### Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

##### Üldised kaalutlused

Kui te olete langenud Saksamaal vägivallekuriteo ohvriks ning teile on tekitatud tervisekahjustus, võite nõuda kahjuhüvitist.

Sama kehtib juhul, kui te olete kuriteo tagajärjel surnud ohvri lähedane.

Alates 1. juulist 2018 võivad ka muu riigi kodakondsusega ohvrid tagantjärele taotleda samu hüvitisi, mida saavad Saksa kodanikud.

Alates 2009. aastast võivad Saksamaa alalised elanikud taotleda ohvrite hüvitamise seaduse (*Opferentschädigungsgesetz*, OEG) alusel hüvitist isegi siis, kui vägivallekuritegu toimus välisriigis.

##### Milliste kuriteoliikide korral on mul õigus hüvitist saada?

Vägivallekuriteo, st isiku tahtliku ja ebaseadusliku ründamise korral (nt füüsiline rünnak, seksuaalne rünnak, terrorirünnak, mõrv, mürgitamine, süütamine).

##### Millist hüvitist võin ma saada?

Hüvitist ei maksta mitte ainult (füüsiliste ja vaimsete) tervisekahjustuste tekitamise, vaid ka sellistest kahjustustest tulenevate majanduslike tagajärgede eest.

Hüvitise summat ja selle maksmise kestust reguleerib föderaalne hoolekandeseadus (*Bundesversorgungsgesetz*). Seda makstakse eelkõige järgmiste

kulude katteks:

ravi/haiglaravi;

meditsiinilised abivahendid (nt proteesid, hambaproteesid, ratastool);

hüvitis kannatanutele ja lähedastele;

matusekulud ja surmatoetused;

täiendavad toetused majanduslikku puudust kannatavatele isikutele (nt hooldusabi, täiendav toimetulekutoetus).

Varalise või finantskahju eest hüvitist ei maksta. Ohvrite hüvitamise seaduses ei ole nähtud ette ka makseid valu ja kannatuste eest. Ohvrid, kelle alaline elukoht on Saksamaal, võivad saada hüvitist vägivallakuriteo eest, mis leidis aset välismaal, kuid saadav summa on väiksem.

### Kuidas ja kus saan ma hüvitist taotlema?

Te võite taotlema riigilt hüvitist vabas vormis või siis ametlikul taotlusvormil. Nendele taotlustele ei ole määratud tähtaega. Üldiselt saate te hüvitist siiski ainult alates päevast, mil te hüvitist taotlesite.

Oma taotluse võite saata selle liidumaa sotsiaalasutusele, mille alaline elanik te olete.

Kui te ei ole Saksamaa alaline elanik, kuid olete langenud Saksamaal vägivallakuriteo ohvriks, võite saata taotluse selle liidumaa sotsiaalasutusele, kus kuritegu toime pandi.

Üldiselt tähendab riigilt hüvitise taotlemine seda, et teil on kohustus osaleda hüvitusmenetluses. See tähendab kõigi vajalike andmete esitamist juhtumi asjaolude selgitamiseks ja hõlmab ka kuriteost politseile teatamist. Mõnel juhul ei pruugi kuriteost teatamine siiski vajalik olla.

Te ei pea uurimise või kriminaalmenetluse tulemusi ära ootama.

Täiendavat olulist teavet riigilt saadava hüvitise kohta võib leida [siit](#):

[BMAS – Opferentschädigung \(saksa keeles\)](#)

[BMAS – Opferentschädigung \(inglise keeles\)](#) [Föderaalne töö- ja sotsiaalministeerium – ohvritele hüvitise maksmine]

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Riigilt on võimalik hüvitist saada olenemata sellest, kas kuriteo toimepanija on tuvastatud või süüdi mõistatud. Reeglina ei ole teil riigilt hüvitise saamiseks vaja oodata kriminaalmenetluse lõpetamist. Hüvitise eest vastutavad pädevad asutused teevad riigilt saadava hüvitise taotluste kohta otsused sõltumatult. Kui kurjategijat kriminaalmenetluses süüdi ei mõisteta, saab hüvitist nõuda ainult tingimusel, et kurjategijat ei mõistatud õigeks ning menetlust ei lõpetatud tõendite puudumise tõttu. Kergemate kuritegude korral makstakse hüvitist ainult juhul, kui menetlus peatatakse, kuid kurjategijale määratakse konkreetsed kohustused või tingimused. Sellisel juhul võib prokuratuur või kohus määrata teile kui kannatanule hüvitise, s.o valu ja kannatuste või kahju hüvitamise. Kui hüvitis on täies ulatuses makstud, siis menetlus lõpetatakse. Ei ole aga enesestmõistetav, et kohus või prokuratuur sellised sammud teie kui kannatanud kasuks astub.

Tsiviilmenetluses ei sõltu kohtu otsus kriminaalkohtu otsusest, sealhulgas süüdistatava õigeks mõistmise otsusest. Tsviilkohus kontrollib sõltumatult, kas väidetav kahju või valu ja kannatused annavad põhjust saada hüvitist.

### Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Ei, teil ei ole enne kriminaal- või tsviilmenetluses lõpliku otsuse langetamist õigust ettemakset saada.

Rahalist ettemakset ei tehta ka riigilt hüvitise taotlemise korral. Kui olete taotlenud hüvitist riigilt, võib teil siiski olla võimalus saada raha ravi/haiglaravi või traumakeskuses saadud psühholoogilise esmaabi eest tasumiseks, enne kui pädev asutus lõpliku otsuse langetab.

Viimati uuendatud: 08/10/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

## 5 - Minu õigus saada abi ja toetust

### Kellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Üksikasjalikku teavet toe ja abi kohta võite saada föderalse justiits- ja tarbijakaitseministeeriumi (BMJV) keskselt ohvrikaitseplatvormilt aadressil <http://www.hilfe-info.de> või te võite selle ministeeriumi kodulehelt [alla laadida](#) brošüüri „Opferfibel“ (kuriteoohvrite käsiraamat) (ministeeriumi väljaanne, saksa keeles). Riiklikul ohvrikaitseplatvormil on ka nõustamiskeskuse otsingu funktsioon, mille abil saavad ohvrid kiiresti leida oma piirkonna keskusi, mis pakuvad abi telefoni teel, veebis või kohapeal. Asjakohase teabe avaldab kuriteoohvrite veebipõhine andmebaas ODABS aadressil [www.odabs.org](http://www.odabs.org), mida omakorda toetab föderaalne töö- ja sotsiaalministeerium.

Allpool on loetletud mitmesugused abi allikad.

#### Ohvriabitelefoni liinid

Ülevaade kõige olulisematest tasuta telefoniliinidest (nendele numbritele ei saa helistada välismaalt). Saksamaal võib [hilfe-info.de](http://www.hilfe-info.de) lehelt leida järgmised numbrid:

**Hilfetelefon Sexueller Missbrauch** (abitelefon seksuaalse kuritarvituse korral): 0800 22 55 530

**Hilfetelefon Gewalt gegen Frauen** (abitelefon naistevastase vägivalla korral): 08000 116 016

**Hilfetelefon Gewalt an Männer** (abitelefon meestevastase vägivalla korral): 0800/1239900

**berta – Beratung und telefonische Anlaufstelle** (üldiste nõuannete abitelefon): 0800 30 50 750

**Elterntelefon** (lapsevanemate abitelefon): 0800 11 10 550

**Hilfetelefon Schwangere in Not** (hädas olevate rasedate naiste abitelefon): 0800 40 40 020

**Medizinische Kinderschutzhotline** (lastekaitsega seotud meditsiiniline abitelefon): 0800 19 21 000

Ohvrid võivad saada ööpäev läbi abi ja tuge Weisser Ring e.V. loodud, kogu Euroopas kehtivalt abitelefoni numbrilt 116006.

### Kas ohvriabi on tasuta?

Jah.

### Millist abi võin ma saada riikelt ametiasutustelt?

Saksamaal vastutab ohvritele üldise abi andmise eest iga liidumaa ise. Liidumaades on kuriteoohvrite olukorra parandamiseks ja neile sobiva abi andmiseks võetud eri meetmeid. Nende meetmete hulka kuuluvad politseijaoskondades ohvrikaitse esindajate määramine, tunnistajatoetuse üksuste asutamine, vägivald kannatanud naistele ja tüdrukutele ajutise majutuse korraldamine, kuriteoohvritele teabe pakkumine ning rahaline abi. Mitu liidumaad on loonud eriotstarbelised piirkondlikud ühendused, mis haldavad nõustamiskeskusi ja ohvriabiüksusi. Loetelu iga liidumaa pakutavatest võimalustest on aadressil <https://www.hilfe-info.de/WebS/hilfeinfo/DE/HilfeUndBeratung/AnsprechpartnerUndBeratungsstellen/EinrichtungenOpferhilfe/EinrichtungenDerOpferhilfe.html>. Samuti on olemas kesksed kontaktpunktid nii föderaalset kui ka liidumaade tasandil. Näiteks on riigi tasandil ametisse nimetatud prof dr Franke kui riigi territooriumil toime pandud terrorikuritegude ohvrite ja nende lähedaste muredega tegelev liiduvalitsuse volinik. Saksamaa juutide elu ja antisemitismi vastase võitluse liiduvalitsuse volinikuks on määratud dr Felix Klein ning laste seksuaalse väärkohtlemise sõltumatuks volinikuks dr Rörig.

Ohvrite volinikud on ametisse määratud ka kolmteist liidumaad, aga neil volinikel on erinevad ülesanded. Ülevaate konkreetsetest kontaktsikutest leiab veebilehelt [www.hilfe-info.de](http://www.hilfe-info.de).

Kriminaalmenetluses võite kuriteohvrina saada õigusabi advokaadilt näiteks tunnistajana ütluste andmisel või kõrvalsüüdistajana isegi enne seda, kui olete teatanud soovist menetluses osaleda. Kannatanuna on teil õigus seadusjärgsele esindamisele või teid võib kohtuistungil saata usaldusisik, tingimusel et see ei kahjusta uurimise eesmärki.

Peale õigusabi on teil õigus saada ka psühhosotsiaalset tuge enne kohtuistungit, selle ajal ja pärast seda. Selline tugi on tasuta mitte ainult alaealistele seksuaal- ja vägivaldakuritegude ohvritele, vaid ka raskete seksuaal- ja vägivaldakuritegude eriti haavatavatele täiskasvanud ohvritele.

#### Ravi

Traumakeskused pakuvad vägivaldakuritegude ohvritele lühiajalist psühholoogilist tuge. Sellised keskused on olemas kogu Saksamaal. Traumakeskuses saavad vägivaldakuritegude ohvrid viivitamatult psühholoogilist tuge. Paljud kuriteohvrid tunnevad enda vaid mõne nõustamis- ja psühhoteraapiaseansi järel tunduvalt paremini. Vajaduse korral võib ravi pakkuda ja anda ka pikema aja jooksul. See võib olla näiteks ambulatoorne psühhoteraapia või statsionaarne ravi psühhiaatria- või psühhosomaatilise meditsiini kliinikus. Paljud traumakeskused tegutsevad psühhiaatriakliiniku või -haigla juures, nii et enamikul juhtudest saavad nad pakkuda psühhiaatri abi.

Traumakeskuste nimekirja võib leida veebilehelt [www.hilfe-info.de](http://www.hilfe-info.de).

Seksuaalse või füüsilise rünnaku ohver võib lasta oma nähtavad vigastused dokumenteerida. Üldjuhul väljastab teile arstitõendi vigastuste kohta arst pärast läbivaatust kohalikus arstipraksises või haiglas. Mõnes linnas on ka spetsiaalsed vägivaldavastased kliinikud, mis dokumenteerivad kuriteohvrite vigastusi. Sellises kliinikus võib lasta end kohtuarsti poolt uurida ja vigastusi või muid jälgi kinnitada.

#### Rahaline toetus

Lisaks pakub riik mitut liiki rahalist toetust. Vägivaldakuriteo tõttu tervisekahjustusi saanud isikud võivad saada hüvitismakseid ohvrihüvitise seaduse (*Opferentschädigungsgesetz*) alusel. Selleks tuleb esitada ametlik avaldus oma liidumaa pensioni- ja sotsiaaltoetuste ametile (*Landesversorgungsamt*). Loetelu kõigist pensioni- ja sotsiaaltoetuste ametitest on olemas ohvrikaitseplatvormi veebilehel [hilfe-info.de](http://hilfe-info.de). Hüvitised hõlmavad ka traumakeskuses antavat abi.

Pärast ekstremistide või terroristide rünnakuid võivad raskustesse sattunud ohvrid saada erihüvitist (*Härteleistungen*). Sellise hüvitise taotlemise kontaktpunkt on [www.bundestag.de](http://www.bundestag.de) **Bundesamt für Justiz** (föderaalne justiitsamet).

Kui te saate viga vägivaldakuriteo tõttu töö, kooliekskursiooni või ülikoolikursuse väljasõidu ajal või teel tööle või töölt koju, võib teil teataval tingimustel olla õigus nõuda hüvitist seadusjärgselt õnnetusjuhtumikindlustuselt. Sellisel juhul on asjakohane kontaktpunkt [www.unfallkasse.de](http://www.unfallkasse.de) **Unfallkasse või Berufsgenossenschaft** (õnnetusjuhtumikindlustuse fond või tööõnnetuskindlustuse fond).

Sõidukiga seotud vägivaldakuriteo korral on asjakohane kindlustusfond Verkehrsopferhilfe e.V. (liiklusõnnetuste ohvrite abistamiseks loodud ühendus). See fond hüvitab näiteks juhtumeid, kus sõiduk ei olnud kindlustatud, õnnetuse põhjustanud sõidukijuht põgenes sündmuskohalt või kui sõidukijuht käitus teadlikult seadusevastaselt.

#### Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Kutselistel ja vabatahtlikel valitsusvälistel ohvriabikeskustel on kuriteohvrite olukorra parandamiseks ja neile sobiva abi andmiseks eri meetodeid. Ohvriabikeskustes töötavad eksperdid pakuvad võimalust rääkida kuriteo tagajärgedest, annavad psühhosotsiaalset tuge ning teavitavad teid võimalikust kriminaalmenetlusest ja rahalistest hüvitistest. Samuti võivad nad teid suunata täiendavaid abiteenuseid, näiteks advokaadi või terapeudi teenuseid saama. Riigi tasandil pakub ohvritele tuge näiteks [www.weisser-ring.de](http://www.weisser-ring.de) **Weisser Ring e.V.** Lisaks kogu Saksamaal asuvatele keskustele pakub see ühendus eespool nimetatud ohvriabiini (116006), mille kaudu saavad kuriteohvrid viivitamatut professionaalset abi. Weisser Ring e.V. pakub eelkõige üldist nõustamist, abi ametiasutuste ja kohtutega suhtlemisel, ühte tasuta konsultatsiooni advokaadiga, tasuta esmast meditsiinilist/psühholoogilist tuge kuriteost põhjustatud stressiga toimetulekuks, saatjat kohtuistungil osalemiseks ning rahalist toetust. Lisaks on ühendusel Weisser Ring e.V. ohvrite hüvitamise ning ohvri ja kurjategija vahelise lepitusmenetluse kavad.

[www.adobund.de](http://www.adobund.de) **Arbeitskreis der Opferhilfen in Deutschland e.V.** (ADO, Saksamaa ohvrite toetamise töörühm) on mitmesuguste selles valdkonnas aktiivselt piirkondlikul tasandil tegutsevate ohvriabikeskuste katusorganisatsioon. Selle eesmärgid on muu hulgas soodustada korrapäraselt teabevahetust Saksamaa ohvriabikeskuste vahel, sätestada kutselise ohvrite standardid, asutada veel kutselisi ohvriabikeskusi ning soodustada keskuste vahelist koostööd. Ka ADO-lt võib saada nõustamist ja abi ametiasutustega suhtlemisel ning erakorralist psühholoogilist tuge. Lisaks võib ADO suunata kuriteohvriteid saama ravi ja teraapiat või õigusabi, pakkuda neile saatjaid kohtumistele politsei, ametiasutuste ja kohtutega ning aidata korraldada ohvri ja kurjategija lepitusmenetlust või suunata ohvrid sellise menetluse korraldajate juurde.

Eri tugikeskused on spetsialiseerunud konkreetset liiki kuritegude, näiteks seksuaal-, rassilike, juudivastaste, homofoobiast tulenevate ja transfoobsete kuritegude ohvrite nõustamisele ja abistamisele. Ka need keskused on koondunud eri [www.katso.de](http://www.katso.de) **katusorganisatsioonide** alla, näiteks:

[www.vbrg.de](http://www.vbrg.de) **VBRG** – Verband der Beratungsstellen für Betroffene rechter, rassistischer und antisemitischer Gewalt (paremäärmusliku, rassilise ja juudivastase vägivalda ohvrite nõustamiskeskuste ühendus),

[www.bff.de](http://www.bff.de) **BFF** – Bundesverband der Frauenberatungsstellen und Frauennotrufe in Deutschland (Saksamaa naiste nõustamiskeskuste ja abiliinide ühendus). Lisaks riiklikele ohvrite algatustele tegutsevad paljud abikeskused väga pühendunult piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Piirkondliku ja kohaliku tasandi nõustamiskeskuste loetelu võib leida aadressil <http://www.hilfe-info.de>.

Viimati uuendatud: 08/10/2021

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.